

Råd och fakta om infektioner och antibiotika

Råd till föräldrar och personal angående streptokocker på förskolan

Infektioner som orsakas av streptokockbakterier är vanliga i förskole- och skolåldern. Många barn kan bära streptokocker i halsen utan att vara sjuka. Varför en del barn blir sjuka och andra bara bärare av bakterierna vet vi inte. Ibland, särskilt vintertid kan så många som 10 – 60% av barnen i förskolan vara bärare. Vuxna bärare är betydligt ovanligare (1–10%). Smittsamheten är låg om barnet inte har några symptom.

Sjukdomsbilder

Streptokocker och olika virus kan orsaka halsfluss. Barnet får feber, ont i halsen och det gör ont att svälja. Halsmandlarna blir röda och svullna, ibland med vita proppar. Små barn (yngre än tre, fyra år) kan ibland bara få feber, rött svalg, halsont och en tjock, varig snuva. Om barnet samtidigt får utslag på kroppen, särskilt i ljumskar och armhålor, kan det vara scharlakansfeber.

Om huden runt näsborrar och munnen infekteras kan blåsor och ytliga vätskande sår uppstå, så kallade svinkoppor. Streptokocker kan också ge variga nagelband. Streptokocker orsakar aldrig hosta. Svinkoppor (impetigo) kan orsakas av streptokocker, ibland av en annan bakterie, stafylokocker, som kan vara motståndskraftig (resistent) mot vanligt penicillin eller fucidinsalva. Därför kan det ibland vara bra att odla och ta reda på vilken bakterie det är.

Har barnet streptokockhalsfluss eller tjock, varig snuva eller svinkoppor kan bakterierna spridas genom droppsmitta eller genom direkt kontakt. Risken att smittas ökar när många barn vistas tillsammans inomhus.

Idag är allvarliga komplikationer till streptokockinfektioner i halsen mycket sällsynta. De flesta streptokockorsakade halsinfektioner läker av sig själv inom en vecka men behandling med penicillin kan förkorta tiden man är sjuk med mellan ett halvt och två och ett halvt dygn.

Råd och fakta om infektioner och antibiotika

Råd till föräldrar och personal angående streptokocker på förskolan, sida 2

Testning eller ej

Då hälften av alla halsflussar är orsakade av virus bör ett halsprov (snabbtest för streptokocker) tas innan antibiotika sätts in. Om barnet har ont i halsen och hosta, snuva eller är hes beror detta på olika virusinfektioner. Om halsbesvären är lätta/lindriga behövs inte alltid ett läkarbesök eller halstest, eftersom penicillin då kortar sjukdomstiden väldigt lite.

Behandling

Om barnet har ont i halsen, ingen hosta men ordentliga symptom (feber mer än 38,5 i mer än två-tre dagar, rodnat svalg och svullna tonsiller, ibland med beläggningar) och ett snabbtest visar bakterier ges antibiotika i tio dagar. Barnet räknas smittfritt och får återgå till barngruppen efter att ha tagit antibiotikan i minst två dagar, om det orkar.

Svinkoppor tvättas av med flytande tvål och vatten, alternativt alsol-lösning.

Antibiotikasalvor kan ibland användas, men först efter att en bakterieodling visat att det skulle ha en positiv inverkan. Vid utbredda svinkoppor kan även behandling med antibiotikatabletter eller mixtur behövas i minst sju dagar. Såren ska vara torra innan barnet får gå tillbaka till barngruppen.

Utbrott på förskolor

Om mer än en tredjedel i en barngrupp insjuknar ungefär samtidigt kan föreståndaren på förskolan kontakta barnavårdscentralen eller kontaktläkaren på hälsocentralen för att komma överens om hur smittan ska handläggas. Ibland är det lämpligt att genomföra mer omfattande undersökning med provtagning av både barn, personal och anhöriga. Om endast några barn drabbas av återkommande streptokockinfektioner kan dessa barn må bra av att vara hemma ett tag från dagis, för att återfå den normala skyddande munhålefloran som försvunnit av tidigare antibiotikakur.

Hygienåtgärder

Smittspridning kan förebyggas genom mycket utevistelse och god hygien, till exempel engångshanddukar, pappersnäsdukar och flytande tvål. Ha inga tandborstar på dagis! Tvätta också dagligen örngott och de leksaker barnen brukar suga på. Vid utbrott använd handsprit. Undvik mjuka leksaker under utbrott, tvätta dem i maskin. Ytor, handtag och andra områden som vidrörs med händerna rengöres dagligen. Viktigast av allt är regelbunden handtvätt

Källa: Anita Bylander-Groth, STRAMA